

Lærkning. Dertil kommer, at Drainingsarbeidet og Grundforbedringsarbejderne paa de større og mindre Gaarde saa at sige ere fuldførte, saa at man ganske vist med Statsraad Lesdorph maa sige, at vi med Gru maa se den Tid innde, da vi skulle overveie, hvorledes vi skulle bestjæftige vore mange Arbeidere. Men naar man nu vil lægge Mærke til, at hele det Arbeidspersonale, som en Fabrik som „Lolland“ bruger, er 150 Mand, siger og skriver Et Hundrede og Salutredsindstyve Mand, og det er vel at mærke ikke Fabrikarbeidere alene, men Arbeidere, som have fulgt Sukkerroen fra dens første Udvikling og til den sidste Proces, saa vilde, dersom vi vilde tænke os, at vi anlagde f. Ex. ti Fabrikker, hvorved vi kunde komme til at forsyne vort Land med det fornødne Sukker, hele denne forfærdelige Arbeidertoloni indskrænkte sig til 1,500 Mennesker, siger og skriver Femten Hundrede Mennesker, som notabene ikke ere egentlige Fabrikarbeidere men Landarbeidere og Fabrikarbeidere. Deraf ville de altsaa, mine Herrer, se, hvorliden Bægt det Argument, som hentes fra den forfærdelige Skade, der skulde bevirkes for Samfundet derved, i Virkeligheden har. Og naar det ærede Medlem har ladet sig fortælle, at paa de Steder, hvor Sukkerroedyrkingen er kommen ret i Gang, er dette Proletariat fremkommet i en overordentlig Grad, saa har Nogen havt det ærede Medlem til Bedste; thi det ærede Medlem har ikke selv set det, det fortaar jeg nok. Jeg derimod har i det lille Fyrstendømme Brunsvig set, hvorledes Velstand herster overalt der lige fra den Laveste til den Høieste, fra Arbeideren til Gaardmanden. Dette lille Fyrstendømme har, siden Sukkerroedyrkingen begyndte, hævet sig i ganske overordentlig Grad ikke blot i landøkonomisk Henseende, men ogsaa i Henseende til Velstand, og man sporer ikke noget til det Proletariat, hvorom det ærede Medlem talte. Det ærede Medlem maa sige til de Folk, der har fortalt ham om dette Proletariat, at det er ikke sandt, hvad de have sagt ham, men at de have havt ham til Bedste, og jeg behøver i saa Henseende ikke at støtte mig til mit eget Vidnesbyrd; mange Andre have jo været baade i Brunsvig og i Magdeborgegnen og Statsraad Lesdorph har jo fortalt os, hvorledes Velstanden er gaaet frem i disse Egne i en ganske overordentlig Grad netop paa Grund af Sukkerroen. Altsaa, de to væsentligste Indvendinger, der kunde tænkes fremsførte og ogsaa ere fremsførte mod Sukkerroedyrkingen, at den skulde udpine Jorden og fordærve Samfundsforholdene, falde virkelig til Jorden. Værede Herrer maa nu ingenlunde tro, at jeg smigter mig med at skulle kunne paavirke Deres Stemmegivning. Nei, de Herrer kjende jo Alle det meget aabenhjertige Udsagn af et Parlamentsmedlem, som, da han blev overdænget med Beviser for, at den af ham forfægtede Mening ikke var rigtig, og man saa spurgte ham, om han nu ikke vilde gaa

med dem, han før var imod, svarede: „Nei, I have vel ofte paavirket min Overbevisning, men I kunne ikke paavirke min Stemmegivning.“ Slikt ligger i den menneskelige Natur, og jeg smigter mig derfor heller ikke med, at det skulde være lykkedes mig at faae Nogen til at forandre sin Stemmegivning; det er overhovedet Noget, som er meget vanskeligt.

Blandt de forskellige Spørgsmaal, der have været paa Bane her, er navnlig ogsaa Spørgsmaalet, om Sukkerroen kan trives her i Landet. Ja, det kan være et Spørgsmaal, men imidlertid er det jo bevisst, at den kan trives i al Fald i nogle Dele af Landet. Man kan vel i saa Henseende dele Landet i to Dele: Bestjylland med Bendshøvel paa den ene Side og Østjylland op til Randers samt Verne paa den anden Side, og jeg skal sige hvorfor. Det er af samme Grund som den, hvorfor Sukkerroen aldrig har kunnet bane sig Vej til England. Sukkerroen taaler nemlig ikke det fugtige Klima, der findes saavel paa Bestkysten af Jylland og i Bendshøvel som i England. Der er Foderroen paa sin rette Plads, og man har derfor ogsaa i England udelukkende lagt sig efter Foderroen og har ikke taget Sukkerroen med. Altsaa, jeg tror at være i Overensstemmelse med det Rette, naar jeg mener, at de Egne, der egne sig til Dyrkning af Sukkerroen, ere de egentlige kornproducerende Dele af Landet: Østkysten af Jylland og Verne næsten uden Undtagelse (En Stemme: Bendshøvel er ogsaa kornproducerende.) Ganske vist, men jeg tror dog, at Klimaet der vil være noget imod Sukkerroerne; i de øvrige, nævnte Egne af Landet derimod tror jeg det tør anses som givet, at Sukkerroen kan trives og ikke alene give et normalt Udbytte, men ogsaa et overordentlig godt Udbytte. De Erfaringer i modsat Retning, som i de første Aar ere gjorte ved Densje og paa andre Steder, bestyrt kun den Erfaringsstetning, at Sukkerroen sjældent lykkes første Gang, fordi Saltene, der drages frem af Jorden, koele Sukkerudvillingen. Det veed enhver kyndig Landmand. Men naar man nu gaar hen og begunstiger de Egne, hvor Sukkerroen kan trives, saa begaa vi jo en Uretfærdighed mod de Egne, hvor Sukkerroen ikke kan trives, og det gaar paa ingen Maade an. Denne Indvending er fremsført med stor Styrke,

Rettelser.

- Sp. 1113, S. 15 f. o.: „saldes“ læs: „faldes“.
 — 1152, S. 21 f. o.: „og jeg har vel Tidenden“ læs: „til hvilken Tid jeg vel har Tidenden“.
 — 1152, S. 25 f. o.: „Mindretallets Standpunkt“ læs: „Misundelsens Standpunkt“.